

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Aktuální otázky trestní odpovědnosti za zkrácení daně

Autor : ing. Ondřej Sák

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.

Oponent: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Rozsah práce: 96 stran

Datum odevzdání práce: březen 2022

1. Charakteristika tématu:

Předložená práce je zasvěceným komentářem k trestnému činu zkrácení daně, poplatku a podobné platby podle § 240 trestního zákoníku. Jde o složitou materii, která vyžaduje velmi dobrou znalost nejen trestního zákoníku, ale také procesních a mimotrestních předpisů, vesměs složitých a aplikačně náročných. Látka přepokládá studium řady soudních rozhodnutí. Vyznačuje se jistou roztržitostí a navíc jde o materii probíranou v rámci studia pouze okrajově. Celkově tento diplomní úkol patří k obtížnějším a vyžaduje značné soustředění kandidáta a důraz na přesnost vyjadřování.

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Práce má dostatečně logickou a přehlednou strukturu. Diplomant postupoval při výkladu správně od obecných otázek daňového práva přes jednotlivé znaky skutkové podstaty zkoumaného deliktu až k vybraným aktuálním otázkám. Z obecnějších otázek se autor zajímal např. o systematické zařazení daňových trestných činů. Autor korektně sleduje všechny typové znaky a formy deliktu dle § 240 tr. zákoníku, a to způsobem, který je běžný v učebnicích a příručkách. Obvyklý výklad však doplnil o konkrétní kasuistiku a nové judikáty.

To se týká i zasvěceného výkladu ohledně rozsahu zkrácení daně. Autor správně poukazuje na to, že zákon neobsahuje výklad pojmu „větší rozsah“. Navrhuje vycházet analogicky z § 138 odst. 1 TZ. Za škodu v případě zkrácení daně autor považuje nedostatek přírůstku na majetku státu či jiného příjemce daně, který by bylo možné důvodně očekávat. V této souvislosti se zabývá otázkou, jak vyčíslit škodu v případě vylákaných daňových výhod (přeplatek, odpočet atd.). Problém autor spatřuje v tom, že se při stanovení výše zkrácené daně často vychází pouze ze skutečnosti, že daňový subjekt neunesl v daňovém řízení důkazní břemeno a např. neprokázal oprávněnost daňově uznatelného základu.

Diplomant shromáždil řadu komplikovaných případů z rozhodovací praxe, na nichž aplikační úskalí vykresluje. Dále se autor zabývá poměrně složitou otázkou pokračování v trestném činu – za dílčí útok deliktu podle § 240 tr. zák. považuje zkrácení povinné platby za jednotlivé zdaňovací období. Takový jednotlivý nezdaněný příjem, tj. nepřiznaný či neuvedený v daňovém přiznání, je pouze součástí jediného jednání, které je ukončeno okamžikem, kdy je daň přiznána.

Přínosem práce je analýza některých kvalifikujících okolností, které učebnice často přecházejí

bez povšimnutí. Jde zejména o spáchání činu nejméně se dvěma osobami. Otázka trestné součinnosti a vývojových stadií byla autorem práce vůbec dobře zvládnuta. Cenné je především podrobné pojednání o možnosti postihu přípravy daňových deliktů. Širší platnost nad rámec zvláštního ustanovení má kapitola práce věnovaná účinné lítosti a dalším možnostem zániku trestnosti. I zde se autor široce opírá o judikaturu.

Vedle ryze juristických kapitol práce obsahuje i pasáže kriminalistické a kriminologické, kde autor klasifikuje daňové delikty podle různých kritérií. Zasvěceně a poutavě přibližuje dlouhou škálu kriminálních fenoménů, počínaje zatajením daňových skutečností, přes tzv. neekonomická plnění a fiktivní fakturace až po případy tzv. podvodů na principu missing trader.

Autor dále podrobně zkoumá opatření proti daňové kriminalitě, možnosti jejího odhalení, postihu a prevence. Je patrná dobrá obeznámenost autora s evropskými předpisy. Úvahy autora jsou podnětné a zajímavé i z širších hledisek trestní politiky.

Celkově se jedná o velmi precizní odbornou monografii, z níž minimálně některé části by zasloužily zveřejnit v některém odborném periodiku. Respekt vzbuzuje široký okruh pramenů, z nichž kandidát čerpal. Tyto prameny, včetně judikátů a zdrojů ze sítě internet, autor korektně cituje. Text je ilustrován grafy a tabulkami.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Při ústní obhajobě by se autor mohl blíže zaměřit na princip ne bis in idem při postihu daňových deliktů.

Koho rozumíme tzv. nepravým dodavatelem a jak se tento případ liší od fiktivní fakturace?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 11. března 2022

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
oponent diplomové práce